

ΚΑΡΕΝ ΜΑΚ
ΤΖΕΝΙΦΕΡ ΚΑΟΥΦΜΑΝ

η
ΕΡΩΜΕΝΗ
ΤΟΥ
ΦΡΟΥΝΤ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: FREUD'S MISTRESS
Από τις Εκδόσεις G. P. Putnam's Sons, Νέα Υόρκη 2013
ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Η ερωμένη του Φρόυντ**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Karen Mack & Jennifer Kaufman
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Κρίστου Κουνινιώτη
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Εύα Καλεύρα
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Nellys Liang
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουχωτά
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Karen Mack & Jennifer Kaufman, 2013
All rights reserved.

This edition published by arrangement with G. P. Putnam's Sons,
a member of Penguin Group (USA) Inc.

© Φωτογραφία εξωφύλλου: Margie Hurwich/archangel-images.com
© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2014

Πρώτη έκδοση: Ιανουάριος 2014, 4.000 αντίτυπα

ISBN 978-618-01-0125-6

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομιχάλη 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiou Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΚΑΡΕΝ ΜΑΚ
ΤΖΕΝΙΦΕΡ ΚΑΟΥΦΜΑΝ

η
ΕΡΩΜΕΝΗ
ΤΟΥ
ΦΡΟΥΝΤ

*Μετάφραση:
Κρίστου Κουνινιώτη*

1

BIENNH 1895

Είχε μπει η εποχή των αυτοκτονιών. Η νεαρή γυναίκα κάθισε στο γραφείο της κοντά στο παράθυρο και βούτηξε την πένα της στο μαύρο μελάνι. Καθώς κύλησε πάνω στο χαρτί το γρατσούνισε σαν νύχι κορακιού. Έξω ο ουρανός ήταν σταχτής. Από τις αρχές Νοεμβρίου ο αέρας ήταν τσουχτερός και σε όλο το πλάτος του Δούναβη είχαν σχηματιστεί μπαλώματα πάγου. Σύντομα ο ποταμός θα πάγωνε ολότελα, μέχρι την άνοιξη. Την προηγούμενη μόλις εβδομάδα είχε διαβάσει στη *Salonblatt* για μια πλούσια νεαρή αριστοκράτισσα, που, φορώντας νυφικό και πέπλο, είχε πηδήσει με το άτι της από τη Γέφυρα του Πρίγκιπος Ροδόλφου.* Η όμορφη φοραδίτσα είχε βουλιάξει σαν πέτρα, και το σώμα της γυναίκας ξεβράστηκε στην ακτή, σαβανωμένο σε λευκό σατέν.

Δεν της είχε περάσει ποτέ από τον νου ότι θα έφτανε ως εκεί, αλλά να την τώρα, στο έλεος της αδελφής της, να ζητάει

* Η κατοπινή Γέφυρα Ράιχ. (Σ.τ.Μ.)

βοήθεια. Τέλειωσε το γράμμα την αυγή, την ώρα που αντήχησαν στην πόλη οι καμπάνες του καθεδρικού του Αγίου Στεφάνου. Σφράγισε τον φάκελο και τον έβαλε μέσα στο γραματοκιβώτιο έξω από την εξώπορτα. Θα τη θυμόταν αυτή τη μέρα. Ήταν η αρχή.

ΔΥΟ ΜΕΡΕΣ ΠΡΙΝ

Έριχνε χιονόνερο, αλλά η γυναίκα που κατηφόριζε βιαστικά τη λεωφόρο δε φορούσε μίτη παλτό μίτη καπέλο. Κουβαλούσε έναν μπόγο τυλιγμένο σε τραχιές κουβέρτες και το βαρύ φορτίο την ενοχλούσε στο βάδισμα, γι' αυτό και πότε στηριζόταν στο ένα πόδι και πότε στο άλλο. Μακριές, υγρές τούφες μαλλιών μαστίγωναν το στόμα και τα βλέφαρά της και κάθε τόσο κοντοστεκόταν, μετατοπίζοντας το βάρος του μπόγου στο άλλο της μπράτσο και στον γοφό, για να παραμερίσει με το ελεύθερο χέρι το χιονόνερο από το πρόσωπό της.

Διέσχισε τη Ρίνγκστρασε –τη φαρδιά, δενδροφυτεμένη λεωφόρο που περιέκλειε τη Βιέννη–, έπειτα προσπέρασε μια σειρά ογκωδών κτιρίων διαμερισμάτων, των οποίων οι εξωτερικές επιφάνειες έριχναν γυάλινες σκιές στο λιθόστρωτο. Η καταιγίδα δυνάμωνε, τώρα έβρεχε καταρακτωδώς. Τυφλωμένη από το νερό, συνέχισε τον δρόμο της, και τσαλαβουτώντας σε λακούβες, με τις καλές δερμάτινες μπότες της, διέσχισε τη Σβάρτσενπλατς, το αόρατο όριο μεταξύ της αριστοκρατίας και όλων των υπολοίπων. Καμιά εκατοστή μέτρα πιο πέρα, μια σειρά πλουσιόσπιτα έλαμπαν κατάφωτα.

Νωρίτερα, πάνω στη βιάση της να φύγει, ούτε που νοιάστηκε να τρέξει στον πάνω όροφο να πάρει το μάλλινο πα-

νωφόρι και τα γάντια της, και τώρα μετάνιωνε πικρά γι' αυτή της την ασυλλογισιά. Είχε παγώσει ως το κόκαλο. Ηλίθια, σκέφτηκε. Πάνε οι μπότες μου, καταστράφηκαν.

Επιβράδυνε το βήμα, διάβηκε τις διακοσμημένες σιδερένιες πύλες της κατοικίας της Βαρόνης και κατευθύνθηκε στην πίσω μεριά, στην είσοδο υπηρεσίας. Χτύπησε το νυχτερινό κουδούνι, ύστερα χτύπησε δυνατά την πόρτα και βλαστήμησε ελαφρά, ταλαντεύοντας ανυπόμονα το σώμα της. Άνοιξε καταραμένη πόρτα, σκέφτηκε. Ένωσε έναν αμβλύ πόνο στη μέση καθώς μια ριπή παγωμένου αέρα την ανάγκασε να πατήσει γερά στα πόδια της για να μην πέσει. Μετατόπισε το βάρος στον άλλο της ώμο και τα δάχτυλά της μούδιασαν καθώς κοπανούσε την πόρτα.

Όταν τελικά εμφανίστηκε η νυχτερινή υπηρέτρια, η Μίνα πέρασε από μπροστά της με φόρα. Τι διάβολο έκανες τόση ώρα; σκέφτηκε να της πει, αλλά αντί γι' αυτό ψιθύρισε μια τυπική «Καλησπέρα» και κατέβηκε την αμυδρά φωτισμένη σκάλα που οδηγούσε στην υπόγεια κουζίνα. Τοποθέτησε προσεκτικά τον μπόγο της σε ένα κρεβατάκι κοντά στο «Θηρίο», τον τεράστιο μαύρο φούρνο κοντά στη λάντζα. Μέσα από τις κουβέρτες πρόβαλε ένα ασθενικό, μισοκοιμισμένο παιδί, και καθόταν εκεί, σιωπηλά, ενώ η Μίνα έσπρωξε το κρεβατάκι πιο κοντά στον φούρνο, έστρωσε καλά το λεπτό στρώμα και βόλεψε το παιδί κάτω από ένα αδύναμο κερι, που τρεμόπαιζε πάνω σε ένα ξύλινο ράφι.

«Φρόιλαϊν Μπέρναϋς, σας ζητούν επάνω. Η κυρία χτυπάει το κουδούνι μία ώρα τώρα», είπε η νυχτερινή υπηρέτρια φτιάχνοντας το λευκό κολλαριστό της σκουφάκι. Κοίταξε την υπηρέτρια στην άλλη άκρη του δωματίου με ένα ανεπαίσθητο χαμόγελο. «Ταλαιπωρούνται όλοι όταν τρέχεις από δω κι

από κει...» πρόσθεσε η υπηρέτρια με έναν βαρύ αναστεναγμό, κι έσκυψε να καθαρίσει ένα αποτύπωμα λάσπης στις σκάλες.

«Είπα στην Κυρία ότι βγήκες μια βόλτα, αλλά δεν το έχαψε, είπε ότι κάπου πρέπει να πήγες...»

«Αν είναι ανάγκη να ξέρεις, είχαμε βγει έξω και πίναμε τζιν. Έτσι δεν είναι, Φλόρα;»

«Μάλιστα, δεσποινίς», είπε η Φλόρα χαμογελώντας αδύναμα. «Και ύστερα πήγαμε στον γιατρό».

«Το παιδί παραληρεί», είπε η Μίνα. «Σκεπάσου, αγάπη μου, κάνει ψόφο εδώ μέσα».

Από κάπου έμπαζε. Λαχταρούσε ζεστά ρούχα, το κεφάλι της σφυροκοπούσε. Έχωσε το χέρι στην τσέπη της φούστας της και ψηλάφισε το καφετί χάρτινο πακέτο. Το φάρμακο. Δόξα τω Θεώ, ήταν ακόμα εκεί.

Νωρίτερα εκείνη την ημέρα η Μίνα είχε βρει τη Φλόρα σε άθλια κατάσταση. Κατέβαλλε μεγάλο κόπο για να κάνει τις αγκαριές της, αλλά από τον δυνατό βήχα είχε πέσει στα γόνατα. Η Μίνα είχε βουτήξει πολλές φορές το αξιοθρήνητο πλασματάκι, που έσκουζε κι είχε λόξυγκα, σε κρύο μπάνιο για να του ρίξει τον πυρετό, αλλά τίποτα δεν έπιανε. Το παιδί ήταν καταδικασμένο, τα μάγουλά της γυάλιζαν από τον πυρετό, η εξουθενωτική αρρώστια όσο πήγαινε και χειρότερευε. Η Μίνα δεν άντεχε άλλο. Την τύλιξε καλά και, χωρίς να πει κουβέντα σε κανέναν, κίνησε να πάει το παιδί στον γιατρό.

«Ο λαιμός μου πονάει», παραπονέθηκε η Φλόρα, πασχίζοντας να αναπνεύσει, την ώρα που η Μίνα χτυπούσε το κουδούνι του ιατρού.

«Θα σε φροντίσει ο γιατρός», της απάντησε με σιγουριά που δεν ένιωθε. «Σ' έχει υπό τη φροντίδα της η Βαρόνη και είσαι πολύ σημαντική».

Στο άνοιγμα της πόρτας εμφανίστηκε ένας ηλικιωμένος κύριος, που σκούπιζε το μουστάκι του με μια λινή πετσέτα. Στο βάθος η Μίνα διέκρινε μια γυναίκα να κάθεται στην τραπέζα, ενώ στον αέρα πλανιόταν άρωμα βραστού μοσχαριού και κρασιού.

«Γιατρέ, η εργοδότη μου, η Βαρόνη Γουλφ, επιθυμεί να φροντίσετε άμεσα αυτό το παιδί. Ανησυχεί πάρα πολύ».

Ο γιατρός δίστασε για μια στιγμή, ενώ η Μίνα έμπαινε σπρώχνοντάς τον, απαριθμώντας ένα κατεβατό με τα συμπτώματα του παιδιού – πυρετός, βήχας, ναυτία, απώλεια όρεξης. Δεν μπορούσε να αμφισβητήσει την εξουσία της. Ακόμα και δίχως το πανωφόρι της, και παρά τη βρομιά στα ρούχα της, ήταν μια κομψή γυναίκα – λυγερή κι ευθυτενής, με λείο δέρμα και τέλεια εκφορά του λόγου. Επιπλέον ήταν μια πειστικότερη ψεύτρα.

«Μπορεί να είναι οστρακιά;» ρώτησε η Μίνα, ενώ ο γιατρός την οδηγούσε στο γραφείο του, στο πίσω μέρος του σπιτιού.

«Απροσδιόριστη μόλυνση...» αποφάνθηκε μετά την εξέταση. «Ανάπαυση στο κρεβάτι τουλάχιστον για έναν μήνα... αλλαγή σεντονιών δυο φορές την εβδομάδα... παστίλιες για τον πονεμένο λαιμό και ηρωίνη της Bayer για τον βήχα...»

Η Μίνα τον άκουσε προσεκτικά, κούνησε το κεφάλι συγκατανεύοντας, ενώ ήξερε ότι όλα όσα συμβούλευε ο γιατρός ήταν αδύνατον να γίνουν σ' αυτό το σπιτικό. Εν πάση περιπτώσει, πώς στην ευχή τής είχε περάσει από το μυαλό ότι θα τη γλύτωνε; Όλες της οι μέρες, όλα της τα βράδια, ακόμα και οι Κυριακές της, ανήκαν στη Βαρόνη. Έπρεπε να υπηρετεί κατά το κέφι του εργοδότη της και η αργοπορία συχνά σήμαινε άμεση απόλυση.

Η Μίνα σκεφτόταν τις εντολές του γιατρού, την ώρα που ακουμπούσε το χέρι της στο υγρό μέτωπο της Φλόρα.

«Μη μ' αφήσεις», είπε το παιδί, ελαφρά ζαλισμένο, με βραχνή και καταπονημένη φωνή. Ήταν δέκα χρονών, αλλά φαινόταν έξι, και γράπωσε τη Μίνα από τη φούστα, νιώθοντας ότι θα έφευγε από κοντά της. Η Μίνα έδωσε στη Φλόρα δυο κουταλιές από το κολλώδες σιρόπι με τη γλυκιά μυρωδιά και της ψιθύρισε κάτι στο αυτί. Το παιδί ξάπλωσε πάλι πίσω, και γύρισε το κεφάλι του προς τον τοίχο.

Η νυχτερινή υπηρέτρια κάρφωσε τα μάτια στη Μίνα, που στερέωσε κάτι βρεγμένα τσουλούφια στον μικρό της κότσο, σκούπισε τα τακούνια της μ' ένα κουρέλι και βγήκε από την κουζίνα δίχως σχόλιο. Ξανανέβηκε τη στενή σκάλα, διασχίζοντας την είσοδο με το μαρμαρένιο δάπεδο, κι έπειτα διάβηκε βιαστικά έναν θολωτό διάδρομο που φωτιζόταν από μια σειρά ηλεκτρικών φώτων εισαγωγής. Κοντοστάθηκε έξω από το βυssινί καθιστικό και κράτησε την αναπνοή της. Έπειτα χτύπησε μαλακά.

«Μπορείς να μπεις», είπε μια φωνή.

Το άδυτο της Βαρόνης έμοιαζε με ακατοίκητο δωμάτιο. Βαριές καρέκλες και καναπέδες ντυμένα με πολυτελές, βαρύ δαμασκηνό, αμπαζούρ διακοσμημένα με ναλογραφήματα, περσικά χαλιά και μια συλλογή με κινέζικες πορσελάνες, που περιελάμβανε μικρούς μολοσσούς, σκυλάκια κανίς κι εξωτικά πουλιά. Πάνω σ' ένα ψηφιδωτό πλαϊνό τραπεζάκι υπήρχε ένα βάζο με κρίνα, και στη γωνία, κοντά στο παράθυρο, ένα γραφείο με έναν ασημένιο δίσκο γεμάτο με κέικ και χιονάτα σαντουιτσάκια. Εξωτερικά η Μίνα έδειχνε ήρεμη, αλλά το πρόσωπό της ήταν κατακόκκινο και η καρδιά της χτυπούσε, σαν να είχε μόλις σπάσει ένα πολύτιμο βάζο. Επιπλέον, η μυ-

ρωδιά που ανέδιδαν τα κεκάκια της Βαρόνης της θύμισε ότι δεν είχε φάει τίποτα όλη μέρα.

«Καλησπέρα, Βαρόνη».

«Οι άλλοι μιλάνε για σένα», αποκρίθηκε απότομα η νεαρή γυναίκα, με σφιγμένη, εκλεπτυσμένη φωνή. Καθόταν με το ωραίο της φόρεμα και περιεργαζόταν τη Μίνα με ένα βλέμμα που τσουρούφλιζε. «Θες να μάθεις τι λένε; Μιλάνε για τις ιδιορρυθμίες σου – ότι διαβάζεις συνεχώς, γυρνοβολάς από δω κι από κει, και κάτι τέτοια. Πράγματα που ανέχομαι, παρότι με ενοχλούν πολύ. Πράγματα που κατάφερα να αγνοήσω ως τώρα. Άργησες. Πού ήσουν;»

«Πήγα στον φαρμακοποιό. Η Φλόρα είναι άρρωστη», είπε η Μίνα.

«Λες να μην το έχω προσέξει;» απάντησε η Βαρόνη, γνέφοντας της να καθίσει απέναντί της.

Η Μίνα δίστασε. Η φούστα της ήταν ακόμα μούσκεμα και θα άφηνε σημάδι στο ύφασμα. Κάθισε προσεκτικά στην άκρη, αφού πρώτα έβγαλε ένα μεταξωτό μαξιλάρι και το παραμέρισε.

«Δεν είμαι κάνα τέρας, στο κάτω κάτω. Εγώ η ίδια είπα, την προηγούμενη εβδομάδα, στον Κουκ να δίνει στο πλασματάκι καθημερινές δόσεις κάμφορας».

Πρέπει να ήταν το πρώτο καλό που έκανε γι' αυτήν η Βαρόνη, σκέφτηκε η Μίνα. Η δύστυχη η Φλόρα είχε προσληφθεί ως υπηρέτρια γενικών καθηκόντων στη μεγάλη μπαρόκ κατοικία. Όταν έφτασε, το κοριτσάκι ήταν λεπτό και χλωμό, υπερβολικά εύθραυστο για τέτοιου είδους εργασία. Είχε αχυρένια μαλλιά, μάτια στο χρώμα του σέρι και τις περισσότερες ώρες της μέρας τις περνούσε στην κουζίνα του υπογείου, όπου πνιγόταν από τα πυκνά μαύρα σύννεφα καπνού

και αναθυμιάσεων. Τα καθήκοντά της κυμαίνονταν από το καθάρισμα του λέβητα και το άδειασμα των τζακιών μέχρι το τρίψιμο δοχείων και το καθάρισμα αποχωρητηρίων. Το βράδυ, η Μίνα την είχε δει πολλές φορές να κλαίει ώσπου να την πάρει ο ύπνος.

«Η κάμφορα ήταν ανώφελη. Χρειαζόταν –»

Η Βαρόνη σήκωσε τα δάχτυλα προειδοποιητικά, διακόπτοντας τη Μίνα.

«Εγώ αποφασίζω πότε χρειάζεται φάρμακα το προσωπικό μου. Και παρεμπιπτόντως, όταν με πονούσε ο λαιμός μου την περασμένη εβδομάδα, δεν είδα να τρέχεις στον φαρμακοποιό για μένα».

Επικράτησε μια τεταμένη σιωπή, όσο η Βαρόνη τακτοποιούσε τα κροσσωτά μαξιλάρια στον αυτοκρατορικού στυλ καναπέ της.

«Οφείλω να πω ότι δε στάθηκα πολύ τυχερή μαζί σου. Σπάνια προσλαμβάνω κάποιον από το Δεύτερο Δημοτικό Διαμέρισμα, αλλά είχες τόσο καλές συστάσεις...»

Η Μίνα δεν τη διέψευσε. Δεν είχε ζήσει ποτέ στο Δεύτερο Δημοτικό Διαμέρισμα, στο Λεόπολντσαντ, όπου διέμεναν οι περισσότεροι εβραίοι της μεσαίας τάξης, αλλά είχε νιώσει πολλές φορές στο πετσί της το κεντρί του αντισημιτισμού. Όταν ήταν μικρή, είχε εκδικηθεί κάμποσες φορές για τις βρισιές των σχολιαρόπαιδων, ενώ μια φορά είχε χτυπήσει ένα αγόρι τόσο δυνατά, που του είχε ανοίξει τη μύτη. Μεγαλώνοντας, όμως, είχε θεωρήσει καλύτερο να αγνοεί το μίσος, παρότι κάθε φορά που το αντιμετώπιζε ένιωθε ένα ρίγος στον αυχένα.

«Σας βεβαιώνω ότι η μοναδική μου έγνοια είναι το παιδί», είπε η Μίνα χαμηλόφωνα και σταθερά.

«Η έγνοια σου θα έπρεπε να είναι η δουλειά σου. Είσαι συνοδός κυρίας. Και απ' όσο ξέρω, δεν έχεις ιατρική κατάρτιση».

«Κι όμως έχω. Εργαζόμουν σ' έναν γιατρό στο Ίνγκολσταντ».

«Πώς τον λένε;» ρώτησε δύσπιστα η Βαρόνη.

«Δόκτορα Φράνκενσταϊν», αντιγύρισε η Μίνα με έναν εύθυμο τόνο.

Η Βαρόνη κάρφωσε τη Μίνα με το βλέμμα της για μια στιγμή κι έπειτα χαμογέλασε πονηρά, σηκώθηκε πάνω και περπάτησε ως το τζάκι, μαζεύοντας από κάτω το καλάθι με το εργόχειρό της.

«Λοιπόν, Μίνα», είπε μαλακά, «θα πρέπει να ζητήσεις συγγνώμη, για να μπορέσουμε να συνεχίσουμε».

«Ζητώ συγγνώμη», είπε αμέσως η Μίνα, αν και δεν το ένιωθε.

«Τη δέχομαι τη συγγνώμη σου», είπε η γυναίκα. «Όπως και να 'χει, το κορίτσι δεν ήταν και ποτέ καλά. Αδύναμη και φθισική».

Η Βαρόνη κοιτάχτηκε στον καθρέφτη πάνω από τη μαρμίτζα και άγγιξε τον περίτεχνο κότσο της.

«Πώς σου φαίνεται αυτό το χτένισμα; Είναι σαν της Κλάρα. Το είχε φτιάξει την περασμένη εβδομάδα στο Αυτοκρατορικό Παλάτι».

«Σας πάει», αποκρίθηκε η Μίνα κοιτάζοντας το γελοίο, φουσκωτό πομπαντούρ, ενώ αναρωτήθηκε αν υπήρχε άνθρωπος στον κόσμο που μπορούσε να κρατηθεί και να μη βάλει τα γέλια αντικρίζοντάς το.

«Καλά λοιπόν. Θα το κρατήσω προς το παρόν», είπε η Βαρόνη γνέφοντάς της να φύγει, ενώ ξαναβολεύτηκε στον καναπέ της με το εργόχειρό της στα γόνατα.

Το φως ξεθώριαζε και οι σκιές σκοτεινίαζαν το δωμάτιο. Μέσα από τις βαριές, πτυχωτές κουρτίνες περνούσαν αδύναμοι ήχοι που έκαναν οπλές αλόγων και τροχοί αμαξών πάνω στο λιθόστρωτο, ενώ περιστασιακά αντηχούσε στις εισόδους η φωνή κάποιου υπηρέτη. Τα λεία, λευκά δάχτυλα της Βαρόνης κινούνταν γοργά, συγκεντρωμένη καθώς ήταν στη βουκολική σκηνή που κεντούσε πάνω στο λινό ύφασμα. Αχνοπράσινα χλοερά γρασίδια, απέραντος ουρανός στο χρώμα της λεβάντας κι ένας βοσκός που φύλαγε το κοπάδι του.

Μετά η Μίνα ανέβηκε τις δυο σειρές σκαλοπάτια και πήγε στο δωμάτιό της, όπου έσπευσε να βγάλει την υγρή φούστα από μουσελίνα, το φανελένιο μεσοφόρι, τις μάλλινες κάλτσες της, και να ξεκουμπώσει τα είκοσι κουμπιά της λευκής της μπλούζας. Το δωμάτιο ήταν σκοτεινό, ταίριαζε με τη διάθεσή της – οι τοίχοι είχαν την αρρωστημένη πράσινη απόχρωση του αρσενικού. Φόρεσε τη νυχτικιά της και μετέφερε ένα κερύ στην τουαλέτα, με τη σκιά της να την ακολουθεί. Η Μίνα έγειρε πίσω το κεφάλι και βάλθηκε να βουρτσίζει τα πυρόξανθα μαλλιά της, μαζεύοντάς τα πίσω με χτενάκια. Στα νιάτα της είχε επίγνωση των πλούσιων μαλλιών της και της ψιλόλιγνης σιλουέτας της. Με τα χρόνια, όμως, η ματαιοδοξία είχε χαθεί. Η επιδερμίδα στο πρόσωπο και στον λαιμό της διατηρούσε την ομορφιά της, αλλά οι λεπτές ρυτίδες γύρω από τα μάτια της ήταν ορατές ακόμα και στο φως του κεριού.

Δε φανταζόταν ποτέ ότι σ' αυτή την ηλικία, κοντά τριάντα, θα καθόταν αμίλητη να ακούει μια νεαρή γυναίκα, ούτε καν συνομήλική της, να τη μαλώνει και σχεδόν ν' αφήνει ένα παιδί να πεθάνει σαν σκυλί. Η Μίνα θα ήταν παντρεμένη τώρα, όπως η αδελφή της, η Μάρτα, αν η ζωή είχε πάρει αλλιώτικη τροπή, αν ο πατέρας της δεν είχε χάσει τα χρήμα-

τά του και δεν είχε πέσει νεκρός στον δρόμο, αν δεν είχε πεθάνει ο αρραβωνιαστικός της. Αν, αν, αν.

Δεν είχε νόημα να αναμασάει τα ίδια και τα ίδια. Ζούσε χρόνια μόνη. Κανείς στην οικογένεια δεν μπορούσε να τη συντηρήσει – η Μάρτα είχε κάνει οικογένεια, ο αδελφός της, ο Έλι, είχε παντρευτεί και είχε μετακομίσει μακριά, οπότε είχε προσφύγει στη μόνη επιλογή που της απέμενε – συνοδός κυρίας ή γκουβερνάντα. Θα τα έβγαζε πέρα μόνη της σ' αυτόν τον κόσμο και, κατά πώς φαινόταν, σύντομα θα έβαζε πλώρη γι' αλλού.

Τυλίχτηκε στην εσάρπα της, χαλάρωσε το σώμα κι έμπηξε τα δάχτυλα στα μπράτσα της. Ήταν κουρασμένη. Και την πονούσε ο αυχένας της. Έσυρε τα βήματά της ως το μπαλκόνι και κοίταξε έξω από το παράθυρο, κατά τον βορρά.

Ένα σφηνάκι τζίν θα ήταν ό,τι έπρεπε, σκέφτηκε, αλλά συμβιβάστηκε μ' ένα τσιγάρο. Άναψε ένα από τα λεπτά τούρκικα που φύλαγε στο κάτω συρτάρι της τουαλέτας της. Η νεροποντή είχε κοπάσει κι είχε απλωθεί μια γκριζομπλέ σκοτεινιά. Τράβηξε μια βαθιά ρουφηξιά.

Συχνά, αργά τη νύχτα, όταν είχε ξεμπερδέψει με τις υποχρεώσεις της, η Μίνα διάβαζε μέχρι που το κερί βυθιζόταν σε μια λίμνη λίπους. Γερό μέρος των μισθών της πήγαινε σε βιβλία, αλλά όχι σε μυθιστορήματα *silver fork*,* που έλεγαν για υπηρέτριες σε σοφίτες και λάγνα αφεντικά με πλάνα μάτια. Κι ούτε στα απίστευτα βαρετά απομνημονεύματα, που

* Πρόκειται για τα περίφημα *silver fork novels*. Παρουσίαζαν τη χλιδή και τη λάμψη της αριστοκρατικής ζωής, στα οποία η αριστοκρατικότητα ορίζεται με κριτήριο το αν τρώει κανείς ή όχι τα μπιζέλια με το μαχαίρι. (Σ.τ.Μ.)

δεν υπήρχε περίπτωση να διαβάσει ποτέ. Όχι, αυτή προτιμούσε τα μεγάλα βιβλία. Είχε τελειώσει με χίλιους κόπους τη *Γαλλική Επανάσταση* του Τόμας Κάρλαϋλ, που ήταν καλύτερη από την *Ιστορία της Νορμανδικής Κατάκτησης* του Έντουαρντ Φρήμαν, αλλά όχι ιδιαίτερα διαφωτιστική. Πάλευε με πομπώδεις παραγράφους της *Καταγωγής των Ειδών* του Δαρβίνου και με έργα του Ηράκλειτου και του Παρμενίδη – που πραγματεύονταν υπαρκτά ερωτήματα.

Κι ύστερα ήταν και ο Αριστοτέλης, που τον παραπέταξε μόλις ανακάλυψε ότι θεωρούσε τις γυναίκες δυσμορφία της φύσης – *έναν ατελή άνδρα*. Αυτό τον τόμο τον πούλησε δίχως τύψεις. Από την άλλη, δεν μπορούσε να απορρίπτει κάθε φιλόσοφο μόνο και μόνο για τις στενοκέφαλες πεποιθήσεις του. Στο κάτω κάτω ο Νίτσε, τον οποίο λάτρευε, θεωρούσε τις γυναίκες απλώς υπάρχοντα... μια περιουσία προορισμένη να υπηρετεί. Και ο Ρουσό πίστευε ότι ο κύριος ρόλος της γυναίκας ήταν να χαρίζει ηδονή στους άντρες. Ήταν αποθαρρυντικό.

Στη λογοτεχνία, ωστόσο, δεν την εξόργιζε τίποτα. Στην πραγματικότητα, ήταν το τέλειο αντίδοτο για την ανία, τον φόβο και τη μοναξιά που ένιωθε. Προτιμούσε το επιστολικό μυθιστόρημα *Τα πάθη του νεαρού Βέρθερου* του Γκαίτε, τα *Ριχάρδος ο Γ΄* και *Ερρίκος ο Στ΄* του Σαίξπηρ (το Δεύτερο Μέρος – όχι το Πρώτο, που ήταν περισσότερο ιστορική πραγματεία κι από τα πιο αδύναμα έργα του Σαίξπηρ, κατά τη γνώμη της). Ιδανικό δε για καθαρή ψυχαγωγία ήταν το γοτθικό θρίλερ της Μαίρη Σέλεϋ *Φράνκενσταϊν*. Το είχε τελειώσει απνευστί. Κι έπειτα ήταν και ο αβάν γκαρντ Βιεννέζος συγγραφέας ονόματι Σνίτσλερ, που παράτησε την άσκηση της ιατρικής για να γράφει έργα με ήρωες αριστοκράτες

και τις εξωσυζυγικές τους περιπέτειες. Ούτε ειρωνεία ούτε ηθικολογία, απλώς μια αντικειμενική μελέτη του φαινομένου του πάθους. Ποτέ της δεν είχε διαβάσει κάτι παρόμοιο. Επίκτητη γεύση αυτός ο Σνίτσερ – όπως οι ελιές, το χαβιάρι ή ο γερμανικός εξπρεσιονισμός.

Όμως αυτή η βραδιά δεν ήταν για τζιν, ταμπάκο και βιβλιομανία. Φόρεσε τις μπότες κάτω από τη νυχτικιά της, δίχως να μπει στον κόπο να θηλυκώσει τα βαρετά, πάμπολλα κουμπιά τους, και ξανακατέβηκε στην κλειστοφοβική γωνίτσα της Φλόρα. Το παιδί είχε κουλουριαστεί στο κρεβατάκι, κρατώντας σφιχτά την κουρελένια της κούκλα.

Κανονικά θα καθόταν μαζί της και θα της έλεγε ιστορίες, αλλά αυτή τη στιγμή η Φλόρα δεν είχε διάθεση. Ήθελε ό,τι όλα τα παιδιά της ηλικίας της. Ήθελε τη μητέρα της και ήθελε να πάει σπίτι. Η Μίνα κάθισε πλάι της και την κράτησε στην αγκαλιά της. Η Φλόρα χώθηκε στη ζεστασιά της κι ακούμπησε το μάγουλό της πάνω στο στήθος της. Βάλθηκε να της χαϊδεύει απαλά τα μαλλιά και να της σιγοτραγουδάει, μέχρι που είδε τα βλέφαρα της Φλόρα να τρεμοπαίζουν κι έπειτα να κλείνουν. Η Μίνα αναστέναξε ανακουφισμένη όταν τελικά αποκοιμήθηκε το παιδί.

Το επόμενο πρωί η Βαρόνη έλαβε ένα σημείωμα από τον γιατρό της, ο οποίος ζητούσε να μάθει για την υγεία του παιδιού και εξηγούσε ότι οι «εκτός ωραρίου» επισκέψεις επιβαρύνονται με επιπλέον χρέωση.

«Απολύεσαι», είχε πει η Βαρόνη, ζαρώνοντας οργισμένη τα φρύδια, και, στρέφοντας αλλού το βλέμμα, την πληροφόρησε ότι θα παρακρατούνταν όλοι της οι μισθοί. Εν προκειμένω, δεν υπήρξε η συνήθης μοχθηρία που αναπτύσσεται ανάμεσα σ' έναν εξαγριωμένο εργοδότη κι έναν αμετανόητο

εργαζόμενο. Δικαίως κατηγορούνταν η Μίνα. Ουδεμία σφοδρή διαμαρτυρία. Δεν υπήρχε λόγος. Ιδίως υπό το φως αυτού που σκόπευε να κάνει στη συνέχεια η Μίνα.

Καμιά ώρα αργότερα, όταν είχε πια βγει έξω η Βαρόνη, η Μίνα έφτιαξε τις βαλίτσες της και τις άφησε στην είσοδο υπηρεσίας. Έπειτα πληροφόρησε το προσωπικό ότι η ίδια και η Φλόρα είχαν «διωχθεί» και πήγε το σαστισμένο παιδί στον Δυτικό Σιδηροδρομικό Σταθμό της Βιέννης. Έστειλε τη Φλόρα σπίτι της.

Η Φλόρα καταγόταν από ένα χωριουδάκι έξω από τον Λιντς, όπου οι χειμώνες ήταν μακρείς και οι άνθρωποι δούλευαν σκληρά για ψίχουλα σε σιδηροχυτήρια, ορυχεία ή εργοστάσια. Η Φλόρα είχε βιώσει τη στέρηση και την τραγωδία – μια αδελφή νεκρή, από διφθερίτιδα ή γρίπη, ένας αδελφός στη φυλακή, ενώ κανείς δεν ήξερε για τον πατέρα, έναν ανειδίκευτο εργάτη, που ήταν απών. Όμως η Φλόρα λάτρευε τη μητέρα της, «Έχει χρυσαφένια μαλλιά», είχε πει στη Μίνα ένα βράδυ, «σαν νεράιδα».

Η Μίνα τύλιξε τα μπράτσα της γύρω από το κορμάκι του κοριτσιού και στριμώχτηκαν, μισοπαγωμένες, στην αποβάθρα, παρακολουθώντας τους ταξιδιώτες να συναθροίζονται στην πύλη – γυναίκες με κεντητά σακάκια με γούνινους γιακάδες και φανταχτερές αποσκευές, παιδιά με κατσαρά μαλλιά και ζεστά πανωφόρια. Το κορίτσι φαινόταν ήρεμο τώρα, ανακουφισμένο.

Όταν σταμάτησε το τρένο, η Μίνα και η Φλόρα προσπέρασαν τους ένστολους αχθοφόρους που στέκονταν δίπλα στα βαγόνια της πρώτης θέσης με τα περίτεχνα σαλόνια και τον ηλεκτρικό φωτισμό. Βοήθησε το παιδί να μπει στο βαγόνι της τρίτης θέσης, και την έβαλε να καθίσει σ' έναν σκλη-

ρό ξύλινο πάγκο ανάμεσα σε δύο μεγάλες κυρίες, η μία από τις οποίες κρατούσε στην αγκαλιά της ένα κοιμισμένο μωρό.

Μη γυρίσεις πίσω, είχε θελήσει να πει, την ώρα που έδινε ένα πεταχτό φιλί στο ζεστό μάγουλο της Φλόρα κι έβαζε λίγες κορόνες στο χέρι της γυναίκας, η οποία τη διαβεβαίωσε ότι θα φρόντιζε να φτάσει το παιδί σπίτι του. Ήξερε, όμως, ότι σε λίγους μήνες θα έστελναν τη Φλόρα κάπου αλλού. Αυτή ήταν η μοίρα της. Η Μίνα ένωσε λαχτάρα και λύπη να βαραινούν μέσα της. Θα της άρεσε, τουλάχιστον, να ένιωθε ότι είχε ελευθερώσει τη Φλόρα.

Η Μίνα παρακολούθησε το τρένο να απομακρύνεται αγκομαχώντας, και στάθηκε μόνη στην πλατφόρμα, συνειδητοποιώντας τη σοβαρότητα της δικής της κατάστασης. Συστατική επιστολή από τη Βαρόνη δε θα υπήρχε, αυτό ήταν σίγουρο. Τα χρήματά της είχαν μειωθεί οικτρά, και δεν είχε ελπίδες για μελλοντική απασχόληση. Κάλεσε μια άμαξα και διέσχισε τους μπερδεμένους λιθόστρωτους δρόμους, προσπαθώντας να αγνοήσει τον πανικό που θέριευε μέσα της. Είχε αρχίσει να σκέφτεται ότι δε θα έβρισκε ποτέ την τέλεια θέση. Την είχε εξουθενώσει η διαρκής προσπάθεια να διατηρεί αλώβητη την αίσθηση ότι απείχε ένα βήμα από την ευτυχία.

Έπιασε δωμάτιο σε μια μέτρια πανσιόν κοντά στον Δούναβη, αλλά δεν έλεγε να την πάρει ο ύπνος. Οι ώρες περνούσαν, γλάρωσε, διάβασε, βημάτισε. Το τικ-τακ του ρολογιού ηχούσε δυνατά πάνω στην τουαλέτα, όταν κάθισε τελικά να γράψει στην αδελφή της, με τα μαλλιά της πίσω από τα αυτιά, λυτά πάνω στους ώμους. Δεν είχε κανέναν άλλο. Ούτε καν τη μητέρα της, που δύσκολα τα 'φερνε βόλτα με τη σύνταξη χηρείας. Ακόμα μια αποτυχία.

Την είχαν απολύσει πολλές φορές κι είχε παραιτηθεί ακό-

μα περισσότερες. Σε κάθε αναποδιά, η Μίνα επέμενε ότι ήταν μια χαρά, ότι της άρεσε η ανεξαρτησία της, η ελευθερία της, ο χρόνος που είχε να κάθεται στο καφέ να διαβάζει και να συζητάει. Και σε κάθε αναποδιά, η αδελφή της την οίκτιρε και τη χτυπούσε παρηγορητικά στο χέρι.

«Καημένη Μίνα. Ξέρεις ότι δεν πρόκειται να βρεις στιγμή ησυχίας άμα δουλεύεις γι' αυτούς τους ανθρώπους...»

Ήθελε να κάνει μπάνιο και να αλλάξει ρούχα, αλλά οι βαλίτσες της ήταν ακόμα στο σπίτι της Βαρόνης – πιθανώς παραπεταμένες στη δενδροστοιχία, τέτοια ώρα... Με το που θα αναλάμβανε υπηρεσία ο πρωινός αχθοφόρος, θα τον έστελνε να της τις φέρει. Τέλειωσε το γράμμα στην αδελφή της και το σφράγισε. Για χρόνια, η Μάρτα είχε αφήσει να εννοηθεί ότι ο άντρας της, ο Ζίγκμουντ, δεν είχε την οικονομική δυνατότητα να συντηρεί ένα επιπλέον άτομο στο σπίτι. Τώρα, κατά τα λεγόμενα της αδελφής της, τα πράγματα είχαν αλλάξει. Η άσκηση της ιατρικής πήγαινε καλύτερα. Είχε περισσότερους ασθενείς. Υπήρχε κι έκτο παιδί. Η Ματίλντε, ο Μάρτιν, ο Όλιβερ, ο Ερνστ, η Ζοφί, και τώρα η Άννα. Ίσως τη χρειαζόνταν.

Ήλπιζε ότι ο Ζίγκμουντ θα έβλεπε ευνοϊκά την κατάσταση. Ανέκαθεν η σχέση τους ήταν εγκάρδια. Όχι, κάτι παραπάνω από εγκάρδια. Τα προηγούμενα χρόνια είχαν μεταξύ τους ζωηρή αλληλογραφία, σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος: πολιτική, λογοτεχνία, και το επιστημονικό του έργο.

Η Μίνα έκλεισε τα μάτια και φαντάστηκε τη Μάρτα να ανοίγει το γράμμα και να την καλεί αμέσως. Κράτησε ετούτη την εικόνα στο μυαλό της. Κι αυτή, που δεν είχε ποτέ της εξαρτηθεί από συγγενείς, ένιωσε την απέραντη ανακούφιση του ανίδεου.

2

Η Μίνα στεκόταν στο παγωμένο, γλιτσιασμένο κράσπεδο του δρόμου, τουρτουρίζοντας μέσα από το παλτό της. Τα ακροδάχτυλά της έκαιγαν από το κρύο καθώς καλούσε μια άμαξα, ενώ το ηθικό της ήταν ανεβασμένο στη σκέψη ότι πήγαινε να εγκατασταθεί κάπου. «Έλα αμέσως σπίτι, αγαπημένη μου Μίνα», είχε πει η αδελφή της με απόλυτα πειστικό τρόπο. «Λείπεις αφόρητα στα παιδιά. Σε περιμένουμε πριν το φαγητό».

Ο ουρανός ήταν συννεφιασμένος, ο αέρας αντάριαζε τα νερά του ποταμού, ήταν ακόμα ένα τσουχτερό πρωινό του Νοέμβρη αυτό που η Μίνα κινούσε να πάει να βρει την αδελφή της. Αρχικά, όταν σταμάτησε να την πάρει, ο ψιλόλιγνος αμαξάς ήταν ευγενικός, αλλά αγρίεψε όταν η Μίνα παραμέρισε και είδε τα υπάρχοντά της παραταγμένα στο πεζοδρόμιο σαν να της είχαν κάνει έξωση. Γκρίνιαζε όσο φόρτωνε τις βαλίτσες της στον χώρο των αποσκευών της άμαξας, και τώρα που οδηγούσε κατά μήκος των άδειων δρόμων, το πλατάγισμα της γλώσσας του ήταν εξίσου δυνατό με τον ήχο των οπλών του αλόγου.

«Wie lange dauert's; τον ρώτησε. Είναι μακριά ακόμα;

Φαίνεται ότι είχε πάρει τη «γραφική διαδρομή» γύρω από το Ρινγκ, περνώντας μπροστά από όλα τα νεοκλασικά, αναγεννησιακά και μπαρόκ κτίρια, δείχνοντάς της τα διακριτικά γνωρίσματα του καθενός, σαν να ήταν τουρίστρια. «Το Χόφμπουργκτεάτερ ιδρύθηκε από τον Αυτοκράτορα το 1874... Η Χόφοπερα εγκαινιάστηκε από την Αυτού Μεγαλειότητα λίγο μετά, και το Χόφμουζεουμ...» Ίσως πάει να κερδίσει μεγαλύτερο φιλοδώρημα, σκέφτηκε η Μίνα, κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο την εικόνα της Βιέννης, που με τους χιονοσκέπαστους μυτερούς της πυργίσκους και τα γοτθικά της στολίδια έμοιαζε με γαμήλια τούρτα.

Η αλήθεια ήταν ότι τα λόγια της Μάρτα ήταν καθησυχαστικά, αλλά η Μίνα επανερχόταν στο ατυχές γεγονός ότι επρόκειτο για διάσωση, κι όχι για πρόσκληση. Δεν ήταν επιλογή της να επιβάλει την παρουσία της στην αδελφή της, που δύσκολα θα έλεγε όχι. Τι ντροπή να πηγαίνεις κάπου μόνο και μόνο επειδή δεν έχεις πουθενά αλλού να πας – σ' ένα μέρος όπου είναι *υποχρεωμένοι* να σε δεχτούν. Από την άλλη, προς το παρόν, το σπίτι της αδελφής της ήταν σαν ιερό για το πεσμένο της ηθικό.

Η Μίνα κοίταξε νευρικά το χρυσό ρολογάκι που κρεμόταν από την καρφίτσα σε σχήμα φιόγκου της μητέρας της. Ήξερε τη γνώμη της αδελφής της για την αργοπορία. Το μεσημεριανό φαγητό, το *Mittagessen* –σούπα, κρέας, λαχανικά κι ένα γλυκό–, σερβίρονταν πάντα στη μία ακριβώς και το σπίτι λειτουργούσε με βάση την ακλόνητη βικτωριανή λογική ότι καλό νοικοκυριό σήμαινε καλή αίσθηση του χρόνου. Οι κανόνες της Μάρτα. Θα ζούσε με τους κανόνες της Μάρτα. Όπως άρμοζε. Ήταν το σπίτι της Μάρτα, ο άντρας της Μάρτα, τα παιδιά της Μάρτα.

Οι Φρόνυτ ζούσαν στο Ένατο Δημοτικό Διαμέρισμα, σε έναν απότομο, αντιπαθητικό δρόμο. Το ένα του άκρο συνόρευε με μια αξιοσέβαστη γειτονιά κατοικιών, ενώ το χαμηλότερο άκρο κατηφόριζε προς τα υπαίθρια μαγαζάκια της αγοράς Τάντελ, που ήταν στριμωγμένα κοντά σ' ένα κανάλι του Δούναβη.

Ο αμαξάς τράβηξε τα χαλινάρια και σταμάτησαν συγχρόνως τα άλογα και η φλυαρία του. Άλλη μια περιγραφή για το Ανάκτορο Χοφ, το θέατρο Χοφ ή οποιοδήποτε Χοφ και η Μίνα θα του χτύπαγε τον Χοφ αυχένα του. Όταν τελικά σταμάτησε η άμαξα στο 19 της οδού Μπέργκασε, τον πλήρωσε (συμπεριλαμβανομένου ενός αξιοπρεπούς φιλοδωρήματος – έκανε ψόφο εκεί πάνω) με τις τελευταίες της οικονομίες. Είχε φτάσει στο σπίτι της αδελφής της χωρίς χρήματα και χωρίς σχέδιο.

Πάντα θεωρούσε εξευγενισμένη την πρόσοψη του κτιρίου διαμερισμάτων της αδελφής της –μεγάλα διακοσμητικά παράθυρα, μπαρόκ και κλασικά χαρακτηριστικά, μεγαλόπρεπο ύψος–, αρκεί να μην κοίταζες τα καταστήματα του ισογείου. Στα αριστερά της κεντρικής εισόδου βρισκόταν το χασάπικο του Κόρνμел και στα δεξιά το συνεταιριστικό παντοπωλείο του Βίνερ. Τα παιδιά των Φρόνυτ, τυλιγμένα στα παλτά τους, είχαν στοιβαχτεί στην μπροστινή σκάλα, περιμένοντας να τη χαιρετήσουν.

«Πόθο καιρό θα μείνειθ, θεία Μίνα;» ρώτησε η τετράχρονη Ζοφί, ένα ροδομάγουλο, κατσαρομάλλικο αγγελούδι με ένα εντυπωσιακό ψεύδισμα, που δεν κατάφερνε να σκάσει χαμόγελο. Τα υπόλοιπα παιδιά περικύκλωσαν τη Μίνα μόλις κατέβηκε από την άμαξα, ενώ κάποια απ' αυτά ρουφούσαν τις μύτες τους κι έτριβαν τα μάτια τους.

Προτού προλάβει να απαντήσει η Μίνα, άκουσε τον επτά-

χρονο Όλιβερ να φωνάζει στη μητέρα του, «Μαμά, πού θα κοιμηθεί; Νόμιζα ότι ο μπαμπάς είπε ότι δεν υπάρχει χώρος». Η Μάρτα εμφανίστηκε στο άνοιγμα της πόρτας, διώχνοντας τα παιδιά σαν να 'ταν περιστέρια.

«Μίνα, αγάπη μου. Ήρθες», είπε η Μάρτα, και ανασηκώθηκε στις μύτες των ποδιών της για να φιλήσει σταυρωτά την αδελφή της. «Πόσο χαίρομαι που είσαι εδώ».

«Μάρτα, δεν ξέρω πώς να σε...»

«Πάψε. Κουβέντα μην πεις, αγαπητή μου. Εμείς είμαστε οι τυχεροί».

Η Μίνα αγκάλιασε την αδελφή της κι έπειτα έκανε ένα βήμα πίσω και την κοίταξε. Είχε να δει τη Μάρτα απ' όταν γεννήθηκε η Άννα, και τώρα τα είχε χαμένα με την εμφάνισή της. Τα θαμπά μαλλιά της ήταν χτενισμένα με χωρίστρα στη μέση και τραβηγμένα σ' έναν αυστηρό κότσο, η έκφρασή της τσιτωμένη και στρυφνή. Έμοιαζε σαν να 'χε μόλις βγει από την κρυσώνα της – τα πρησμένα της μάτια είχαν κόκκινους κύκλους και πορφυρές σακούλες, η συνήθως σχολαστική της αμφίεση ήταν τσαλακωμένη και ελαφρώς ατημέλητη. Η Μάρτα ήταν πάντα η «όμορφη αδελφή», προικισμένη με ένα ευγενικό, ωσειδές πρόσωπο, χλωμή επιδερμίδα κι ένα καρδιάσχημο πανωχείλι, που την έκανε τόσο θελκτική όσο έπρεπε. Τώρα όμως η εικόνα της είχε θολώσει, και μετά από έξι γέννες έδινε την εντύπωση κουρασμένης γυναίκας.

«Ανησυχούσα τόσο πολύ για σένα», είπε η Μάρτα, άρπαξε τη Μίνα από το χέρι και την οδήγησε στο διαμέρισμα. Η Ζοφί, ο Όλιβερ και το υπόλοιπο τσούρμο μαζεύτηκαν ξοπίσω τους, χαζεύοντας στο χολ και σπρώχνοντας ο ένας τον άλλο για το ποιος θα μπει μπροστά.

Διέσχισαν αργά το στέρεο βικτωριανό διαμέρισμα, προ-

σπέρασαν κονσόλες από ξύλο τριανταφυλλιάς, τραπέζια Μπίντερμάγιερ, κουρασμένα περσικά χαλιά και κουρτίνες που σέρνονταν στο πάτωμα. Υπήρχε μια ανεπαίσθητη μυρωδιά στιλβωτικού επίπλων και γυαλιστικού πατώματος. Τα παιδιά ακολουθούσαν από πίσω, ενώ οι καλοί τους τρόποι έφθιναν σταδιακά. Ο Όλιβερ και ο Μάρτιν όρμησαν στο καθιστικό σαν τα χαμένα παιδιά του Πήτερ Παν, γκρεμίζοντας μια καρέκλα, και τα κορίτσια τραβολογούσαν τη Μίνα από το μανίκι, ρωτώντας την αν ήθελε να δει τα νέα τους ασορτί κουβρλί.

Το δωμάτιο της Μίνα ήταν μικρό κι είχε παράξενη διαρρύθμιση. Ήταν η πρώην γκαρνταρόμπα του κυρίου υπνοδωματίου, με ένα μακρύ, στενό παράθυρο πάνω από το κρεβάτι. Μια κανάτα νερό ήταν τοποθετημένη πλάι στον νιπτήρα, μια παλιά λάμπα πετρελαίου πάνω στην τουαλέτα και φρεσκοπλυμένα σεντόνια πάνω στο κρεβάτι. Είχε ένα μικρό τζάκι, παισιωμένο από διακοσμητικά πλακάκια, ενώ στριμωγμένη στη γωνία υπήρχε μια ξυλόγλυπτη ντουλάπα.

Η Μάρτα την οδήγησε στο δωμάτιο και τράβηξε τις λευκές κουρτίνες από μουσελίνα, αφήνοντας το απαλό απογευματινό φως να πλημμυρίσει το γυαλιστερό ξύλινο πάτωμα. Έβαλε ένα ποτήρι νερό και το έδωσε στη Μίνα.

«Είσαι αδύνατη, αγαπητή μου. Τρως καλά;» ρώτησε η Μάρτα, κοιτάζοντας συλλογισμένα την αδελφή της, που πήγε και κάθισε στην άκρη του κρεβατιού.

Οι δυο αδελφές εξακολουθούσαν να μοιάζουν – ίδιο σκούρο χρώμα ματιών, ίσιες μύτες, πυκνά και βαριά μαλλιά, παρότι η Μίνα είχε πάρει το αδύνατο σκαρί του πατέρα της και η Μάρτα γινόταν ίδια με την παχουλή, ευτραφή μητέρα τους. Όταν ήταν νέες, η διαφορά στην κορμοστασιά δε φαινόταν, αλλά με τα χρόνια είχε γίνει εντονότερη.

Ακουστήκε ένα κοπάνημα στην πόρτα και ο οχτάχρονος Μάρτιν, ο μεγαλύτερος γιος των Φρόυντ, μπήκε μέσα, πασχίζοντας μελοδραματικά να κουβαλήσει τις βαλίτσες της Μίνα. Σε λίγα χρόνια μπορεί να γινόταν όμορφος, αλλά τώρα ήταν ασουλούπωτος και παχουλός, με μια έντονη μελανιά κάτω από το δεξί του μάτι. Η Μάρτα παραπονοιόταν συχνά ότι το παιδί έμπλεκε πάντα σε φασαρίες, κι ερχόταν συνέχεια σπίτι με γδαρμένα γόνατα, μπλαβιασμένα μάτια και δυσοίωνα σημειώματα από μανάδες άλλων παιδιών.

«Τι έπαθε το μάτι σου;»

«Τίποτα», είπε. «Πόσο καιρό θα μείνεις;»

«Μόνο για το φαγητό», απάντησε η Μίνα.

«Αλήθεια;» αποκρίθηκε όλο ελπίδα, δίνοντας στη Μίνα την ξεκάθαρη εντύπωση ότι το θέμα της «άγαμης θείας» δεν είχε κανονιστεί ακόμα μεταξύ των γονιών του.

*Οι θεωρίες του θα άλλαζαν για πάντα τον κόσμο –
αλλά θα κατέστρεφαν τον δικό της.*

Βέννη, τέλη του 19ου αιώνα. Η Μίνα Μπέρναϊς, μια καλλιεργημένη κοπέλα που απασχολείται φροντίζοντας γηραιές κυρίες, χάνει για άλλη μια φορά τη δουλειά της και βρίσκεται πάλι σε αδιέξοδο. Το κοφτερό μυαλό της δεν μπορεί να τη βοηθήσει, μια και στο 1895 το μόνο μέλλον για μια γυναίκα είναι η ασφάλεια του γάμου, ακόμα και σε μια πόλη γεμάτη πρωτοπόρους καλλιτέχνες και στοχαστές. Απελπισμένη η Μίνα στρέφεται στην αδελφή της τη Μάρτα για βοήθεια. Η Μάρτα όμως έχει τα δικά της προβλήματα: έξι μικρά παιδιά και έναν σύζυγο που αδιαφορεί για την οικογένειά του. Τον λένε Ζιγκμουντ Φρόντ. Ο Φρόντ δουλεύει σκληρά ως καθηγητής, αλλά πολύ απέχει από το μελλοντικό του μεγαλείο, μια και δέχεται διαρκώς επιθέσεις για τις θεωρίες του γύρω από τη σεξουαλικότητα. Οι δυο αδελφές ανήκουν σε τελείως διαφορετικούς κόσμους. Ενώ η Μάρτα δυσσαρεστείται με τα «πορνογραφικά» ενδιαφέροντα του συζύγου της, η Μίνα ενθουσιάζεται. Διψά για μάθηση, είναι παρορμητική, δυναμική, παθιασμένη. Αναπόφευκτα, η διανοητική επαφή με τον Φρόντ θα οδηγήσει και σε έναν δεσμό που θα τους ενώσει υπόγεια και θα απαιτεί να βγει στην επιφάνεια. Είναι αδύνατον για τη Μίνα να αντισταθεί.

*Ένα συναρπαστικό μυθιστόρημα,
βασισμένο στην ερωτική σχέση ανάμεσα
στον Ζιγκμουντ Φρόντ και στη Μίνα,
την αδελφή της συζύγου του, Μάρτα.*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psichogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ: 12854